

Standaard / ontwikkeling	Relatie en referentienummer	Korte beschrijving	Nederlandse inbreng/ positie	Status
Standaardisatie ontwikkelingen				
European Citizen Card (ECC)	CEN Working Group (WG) 15 onder Technical Committee (TC) 224 - Persoonlijke identificatie, elektronische handtekening, ID-kaarten en gerelateerde systemen en processen.	De European Citizen Card (ECC) is een technische standaard (CEN TS 15480) bestaande uit vier onderdelen. De eerste twee daarvan zijn in 2007 gepubliceerd, de andere twee zijn nog in ontwikkeling. Deel 1: physical, electrical properties and transport protocols (Physical Card Interface). Deel 2: logical data structures and card services (Logical Card Interface) Deel 3: Interoperability using and application interface (Middleware) Deel 4: Recommendations for issuance, operation and use (Card Profiles). ECC interoperability using an application interface; Recommendations for ECC insurance, operation and use; Overview of ECC standard and implementation guidelines	Nederland is volgens trekker Frankrijk (De heer Lorenzo) niet aangesloten op deze ontwikkeling ondanks herhaalde uitnodiging. In aanbesteding NIK schijnt ECC wel te worden meegenomen door BPR(Het secretariaat ligt bij AFNOR, voorzitter is dhr. D. Lescribaa, secretaris is dhr. C. Chevauché. Algemeen telefoonnummer: + 32 2 550 08 11) Nederlandse inbreng in TC 224 als geheel wordt verzorgd door dhr. Jan Rietveld van NEN. (015 - 2 690 376)	Delen 1 en 2 van de ECC standaard zijn in 2007 gepubliceerd. Deel 3 van de ECC standaard staat in de planning als verwacht gereed per juli 2010. Voor deel 4 van de ECC standaard staat nog geen planning in de lijst van verwachte standaarden, wat lijkt te betekenen dat deze pas na 2011 te verwachten valt.
e-Sign	CEN Working Group (WG) 17 onder Technical Committee (TC) 224 -Persoonlijke identificatie, elektronische handtekening, ID-	CEN. Het is geen officiële standaard. Op het terrein van elektronische handtekeningen bestaan verschillende CWA's naast elkaar. De Europese Commissie heeft drie CWA's geaccepteerd als technische standaarden. Dit is in lijn met de Europese richtlijn over Elektronische handtekeningen (1999/93/EC):	Nederland is via NEN is vertegenwoordigd in deze Commissie Contact NEN: Jan Rietveld.	The European Telecommunications Standards Institute (ETSI) has published a multi-part standard that will facilitate secure paperless business transactions throughout

	kaarten en gerelateerde systemen en processen.	<ul style="list-style-type: none"> • CWA 14167-1 (March 2003): security requirements for trustworthy systems managing certificates for electronic signatures — Part 1: System Security Requirements • CWA 14167-2 (March 2002): security requirements for trustworthy systems managing certificates for electronic signatures — Part 2: cryptographic module for CSP signing operations — Protection Profile (MCSO-PP) • CWA 14169 (March 2002): secure signature-creation devices. • CWA 14170 Signature Creation Process and Environment. • CWA 14171 Signature Validation Process and Environment. 		Europe, in compliance with European legislation. The standard defines a series of profiles for PAdES - Advanced Electronic Signatures for Portable Document Format (PDF) documents - that meet the requirements of the European Directive on a Community framework for electronic signatures (Directive 1999/93/EC).
e-Handtekeningen	Er is al veel standaardisatiewerk verricht door CEN en ETSI.	Overeenkomstig de Richtlijn inzake e-handtekeningen hebben het CEN (Europees Comité voor Normalisatie) en het ETSI (Europees Instituut voor telecommunicatienormen) normen ontwikkeld in het kader van het EESSI (European Electronic Signature Standardisation Initiative). 14 PB L 175 van 15.7.2003, blz. 45. De lijst bevat algemeen erkende normen voor producten voor elektronische handtekeningen waarvan de lidstaten zullen aannemen dat zij voldoen aan de voorschriften die werden vastgesteld in de Richtlijn inzake elektronische handtekeningen.		
eGov share	CEN Workshop	De eGov-Share standaard bestaat uit drie onderdelen: - Een gestandaardiseerde beschrijving van e-overheidsdiensten die bestaat uit de belangrijkste	Eén van de leden van de workshop die de CWA hebben goedgekeurd is de ICTU. NEN verzorgde het secretariaat van CEN WS	Begin februari is de voorlopige versie van eGov-Share vastgesteld.

		<p>termen en relaties en een bijbehorend metaschema;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een notificatiemechanisme voor het uitwisselen van informatie over nieuwe of aangepaste diensten; en - Een werkwijze voor het uitwisselen van (informatie over) e-overheidsdiensten. 	eGov-Share. Secretaris is Tim Kniep (015-2 690 100)	Het is een informele standaard. Dit wil zeggen dat overheden niet verplicht zijn om hem te gebruiken.
Metalex	CEN Workshop	<p>MetaLex is an open XML standard for the markup of legal sources. Version 1.0 of this standard was presented to the general public at the EGOV conference (part of DEXA 2002, Aix-en-Provence) on September 3rd. It is developed in cooperation with Application Engineers and the Dutch Tax and Customs Administration (DTCA) within the E-POWER IST project.</p>	<p>Alexander Boer, RinkeHoekstra, Emile de Maat en Erik Hupkens van de UVA hebben de nieuwe versie mede geschreven. NEN verzorgde het secretariaat van CEN WS Metalex. Secretaris is Tim Kniep (015-2 690 100)</p>	<p>Er is een nieuwe versie van Metalex en die is open voor commentaar sinds 29-9-2008 Tim: update? Over een vervolg Metalex III wordt gedacht.</p>
Business Interoperability Interfaces on public procurement in Europe	CEN Workshop	<p>The workshop aims to provide a basic framework for pan-European electronic transactions in the area of eProcurement. The initiative is based on a Northern European Project which was itself based on Danish government requirement for eInvoicing. The aim is to develop a full set of specifications for the public procurement process</p>	<p>Nederland is vertegenwoordigd via een senior beleidsambtenaar van het Ministerie van Financiën Willem-Jan Huijssoon. Rex Arendse, Sander Swienink</p>	<p>In deze workshop is de UBL standaard vertaald naar Europa. Rex Arendse van GBO.Overheid is hierbij betrokken. De financiering van de workshop loopt eind dit jaar af maar er is een grote kans dat de workshop wordt voortgezet. De resultaten uit de workshop zijn namelijk geaccepteerd in de grootschalige pilot PEPPOL (interoperabiliteit van eProcurement).</p>
eGovernment	EEG 13 - (Europese)		Voorzitter: Sylvie Colas, Ministry of Budget	

group	eGovernment group hangt samen met TBG 19 (UN eGovernment group)		France, sylvie.colas@finances.gouv.fr	
Interoperability of the electronic European Health Insurance Cards	CEN Workshop	to identify and propose all the specifications necessary for deploying the eEHIC system	NEN contact: Mw. S. Golyardi (015 2 690 313).	
eInvoicing	Workshop <i>Phase 2</i>	<p>This initiative will help businesses implement the VAT Directive 2001/115/EC and national legislation concerning electronic invoices. The Workshop team has been working closely with the European Expert Group on Electronic Invoices, and its deliverables are aligned with the ongoing activities of industry and the tax authorities.</p> <p>With over 70 companies, tax authorities and technical experts actively participating, the CEN Workshop has proved to be the accepted technical platform of the electronic invoice industry – which comprises software companies, service providers and end-users, as well as the tax authorities – in an increasing number of European countries.</p> <p>The published CEN Workshop Agreements can be used by companies and tax authorities to assess electronic invoice solutions.</p> <p>The published CEN Workshop Agreements include: - An eInvoicing portal (www.e-invoice-gateway.net)</p>	<p>Secretaris van de CEN/ISSS Workshop eInvoicing: Gertjan van den Akker van NEN</p> <p>Nederlandse deelnemers: Leen van Dalen (Equens) Joost Kuipers (Belastingdienst) Peter Potgieser (RBS) Christiaan van der Valk (Trustweaver)</p>	<p>Fase 2 van de workshop is afgerond. De CEN Workshop Agreements zijn gepubliceerd en kunnen worden gedownload :</p> <p>ftp://ftp.cen.eu/PUBLIC/CWAs/elNv2/CWA16046.pdf</p> <p>ftp://ftp.cen.eu/PUBLIC/CWAs/elNv2/CWA16047.pdf</p> <p>ftp://ftp.cen.eu/PUBLIC/CWAs/elNv2/CWA16048.pdf</p> <p>ftp://ftp.cen.eu/PUBLIC/CWAs/elNv2/CWA16049.pdf</p> <p>ftp://ftp.cen.eu/PUBLIC/CWAs/elNv2/CWA16050.pdf</p> <p>Fase 3 van de Workshop</p>

		<p>describing electronic invoicing in all 27 member states</p> <ul style="list-style-type: none"> - A step-by-step guide how to achieve compliance regarding legal requirements and best practices - A methodology for handling emerging technologies and business processes - Criteria for increased interoperability amongst eBusiness networks 		<p>heeft de volgende doelstelling: 'The major objective of the next phase is to provide support for a technical platform to carry out the specific European work that stakeholders require, both in terms of the technical needs expressed in the current CEN Workshop and in the emerging recommendations of the Expert Group of the European Commission'.</p>
Biometrics	<p>Focus group - sub-committee in ISO/IEC JTC 1/SC 37</p>	<p>Requirement for biometric identification mechanisms use in public services. The Focus group develops a roadmap for short/medium follow-up activities in relation to European standardization needs: 1) specific biometric profile for cross-border interoperability applicable to e-Identity and 2) Conformance and interoperability mechanisms for applications and sensors, in order to reach security solutions between Member States</p>	<p>Contactpersoon: Olivier Teitgen, AFNOR, +33 1 41 62 85 64, olivier.teitgen@afnor.org Bij NEN: Jan Rietveld 015 2690 376</p>	<p>Deze groep is in juli 2009 gesloten. De groep heeft drie rapporten afgeleverd. Het werk gaat nu verder in een andere groep namelijk CEN/TC 224.</p>
European Accessibility Requirements for Public Procurement of Products and	<p>Specialist task force 333, EC Standardization Mandate 376 phase 1</p>	<p>The aim is to enable the use of public procurement and other ICT practices to disabled and older people. The work is a collaboration between CEN, CENELEC, ETSI</p>	<p>Bruno von Niman, Bruno.vonNiman@etsi.org, lijkt geen Nederlandse deelname.</p> <p>Onderdeel van dit Mandaat is het "mondig maken" van eindgebruikers. Nederland speelt hier wel degelijk een actieve rol bij. NEN werkt</p>	<p>In maart 2009 is er een rapport naar de Europese Commissie gestuurd en is de groep gesloten</p>

Services in the ICT Domain			hiervoor samen met USEM. Contact bij NEN: Charlotte Mosies 015 – 2 690 133	
e-Health	CEN/TC 251		Voorzitter en secretariaat bij NEN. Contact: Mw. S. Golyardi, NEN: 015- 2 690 313	
Intelligent Transport Systems	Intelligent Transport Systems Steering Group (ITSSG)	Efficient traffic management systems and broad uses of ITS services will help achieve EU policy objectives shared far beyond the borders of the European Union. Wide uptake of such systems and services will also make our transport system cleaner, safer, more efficient, reliable and secure.	Het Ministerie VWS neemt deel in de Expertgroep van de Europese Commissie Intelligent Transport Systems EO1941. Mr. Henk J. Stoelhorst van Rijkswaterstaat is voorzitter van de Intelligent Transport Systems Steering Group (ITS SG) van de ICT Standards Board (ICTSB). Henk Stoelhorst is tevens voorzitter van CEN/TC 278 Road Transport and Traffic Telematics. Hij is vijf jaar geleden voorzitter geweest van de elektronische tolheffing groep van TC 278. De ITSSG groep houdt zich bezig met strategisch beleid en met ETSI, CEN en ISO en de Europese Commissie nemen er deel in. Zij ontwikkelen strategie en visie. Zij kijken wat voor programma's er zijn en of er afstemming nodig is. CEN/TC 278 is verantwoordelijk voor de Europese normering op het gebied van ITS, waaronder ook de normering in het kader van de EETS (European Electronic Tolling System) valt. Het secretariaat van CEN/TC 278 wordt gevoerd door Jelte Dijkstra, NEN.	Er is nu een mandaat dat voortkomt uit het ITS actieplan. Dit mandaat gaat over coördinerende systemen om tot een werkprogramma te komen. De voorzitter van de commissie Henk Stoelhorst is uitgebreid gesproken. Standaardisatie wordt gecoördineerd vanuit CEN. Hij is zelf werkzaam bij Rijkswaterstaat.
Electronic Fee Collection	CEN/TC 278 ETSI TC ITS	NEN heeft secretariaat / voorzitterschap TC 278. Zie ITS		

Systems	ISO/TC 204			
Grensoverschrijdende handhaving van verkeersveiligheid	<p>Amongst the standards that are being prepared are:</p> <p>a series of standards from CEN/TC 278 on 'service interface for real-time information relating to public transport operations' and standards on eSafety- Operational requirement for the operation of eCall.</p> <p>a series of standards (the future EN 12899 parts 1 to 5) on 'fixed vertical road traffic signs', under development in CEN/TC 226.</p>	<p>Doel van dit voorstel is de tenuitvoerlegging van sancties te vergemakkelijken tegen bestuurders die een overtreding begaan in een andere lidstaat dan die waar hun voertuig is ingeschreven. Het voorgestelde systeem moet ervoor zorgen dat dergelijke overtredingen worden gesanctioneerd, ongeacht de EU-lidstaat waar ze werden begaan en ongeacht de lidstaat waar het voertuig waarmee de overtreding werd begaan, is ingeschreven. Dit voorstel is van toepassing op de volgende overtredingen: te hoge snelheid, rijden onder invloed van alcohol, het niet dragen van de veiligheidsgordel en door rood licht rijden.</p> <p>De Commissie geeft aan dat een al bestaand EU-informatiesysteem zal worden gebruikt en uitgebreid voor de uitwisseling van informatie met het oog op grensoverschrijdende handhaving.</p>	<p>Van CEN 226 is ing. T de Wit van het Kennisplatform voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte, de Nederlandse vertegenwoordiging.</p>	<p>Op dit gebied worden veel standaarden ontwikkeld. De laatste betrof een standaard over geluidshinder van het verkeer in augustus 2009</p>
Standards for Radio Frequency Identification Devices (RFID) in relation to data protection, information security and	CEN/TC 225	<p>Accelerating the development of standards in the area of RFID privacy and security offers the opportunity to effect a chain of interrelated benefits throughout European society and contributing a key component to future European competitiveness. RFID privacy and security standards will contribute to improving public, market-wide and government confidence in this technology and encouraging continued and growing</p>	<p>Nederlandse belanghebbenden oefenen invloed uit op de ontwikkeling van Europese normen op het gebied van RFID en privacy en veiligheid via de NEN-normcommissie Automatische Identificatie. Daarin participeren FloraHolland, GS1 Nederland, Nedap en NXP</p>	<p>De ontwikkeling van Europese normen op het gebied van RFID, privacy en veiligheid gaat begin 2010 van start.</p>

privacy		investments both in future development and broader adoption.		
Brede ontwikkelingen				
Mededeling naar een grotere bijdrage van normalisatie aan innovatie in Europa		De mededeling geeft een beeld hoe er met normalisatie moet worden omgegaan en hoe de standaardisatie-instituten hierin zijn te plaatsen. Op welke wijze kunnen normen bijdragen aan allerlei ontwikkelingen. Normalisatie instituten moeten bedrijven vroegtijdig betrekken en meer richten op internationale samenwerking. Verder is het niet de bedoeling dat er drempels worden opgeworpen die de toegang tot standaarden beperken.	Nederlandse inbreng is in samenwerking met Het Forum Standaardisatie tot stand gekomen. Contactpersoon Joris Gresnigt.	
De voorbereiding van de volgende stappen in het grensbeheer van de Europese Unie		De Raad wil dat er proefprojecten komen voor een grensbeheersysteem. Dit systeem zal moeten aansluiten op bestaande systemen zoals SIS en VIS eind 2009 moet de Commissie komen met een indicatieve ICT strategie voor alle Europese IT-systemen op het gebied van Justitie en Binnenlandse Zaken moet worden vastgesteld, zodat een coherente aanpak wordt verzekerd en de efficiëntie en effectiviteit van IT-ontwikkelingen kunnen worden vergroot. Hierna zal waarschijnlijk het daadwerkelijke standaardisatieproces op gang komen.	Behalve het Ministerie van Justitie is hier geen Nederlandse contactpersoon omdat er nog geen beslissingen zijn genomen.	Er ligt een voorstel voor het oprichten van een IT veiligheid agentschap. Als dit voorstel wordt aangenomen dan is het logische vervolg dat dit agentschap de standaardisatie van de grote grensbeheer en veiligheidssystemen verder verzorgt.
Groene ICT		De Europese Commissie schrijft in de mededeling dat zij interoperabiliteit en standaardisatiewerkzaamheden wil bevorderen.	In 2009 is een aantal min of meer samenhangende initiatieven ontplooit m.b.t. standaardisatie rond Groene ICT. ISO/IEC JTC 1 heeft een studiegroep opgericht voor het onderwerp. In Europa is men al verder	

met onderwerpen als Green Data Centers. NEN is bij al deze ontwikkelingen nauw betrokken en heeft samen met AFNOR (Frankrijk) het voortouw genomen voor het onderwerp Green IT – Energy efficiency. Dit sluit aan op reeds lopende projecten bij NEN.

NEN werkt aan een Nederlandse praktijkrichtlijn (NPR 5313) voor het bouwen en inrichten van duurzame en energie-efficiënte computerruimtes en datacenters. Voor het afgeven van milieuvergunningen kan de NPR 5313 bindend worden verklaard op basis van een door de gemeente gewenste duurzaamheid en energie-efficiëntie. De praktijkrichtlijn brengt in kaart en behoort te worden toegepast bij het classificeren, specificeren, construeren, ontwerpen, ontwerpen, bouwen, inrichten, gebruiken, beheren, onderhouden en monitoren van elektrotechnische, werktuigkundige, bouwkundige, en organisatorische voorzieningen die de vereiste 'duurzaamheid', 'energie-efficiëntie', 'beschikbaarheid' en 'beveiliging' van computerruimtes en datacenters moeten borgen.

Een deel van dit project wordt bekostigd door Senter-Novem.

In 2010 zal NEN bij EZ een voorstel indienen

			<p>voor een belanghebbendenonderzoek. Green ICT, met name gericht op de nieuwe activiteiten in CEN/CENELEC en ISO/IEC JTC 1.</p> <p>Contact NEN: Ton van Bergeijk 015 2 690 126</p>	
E-aging		e-Aging in het actieplan geeft de EC aan dat standaardisatie belangrijk te vinden ze ziet een rol voor standaardisatieorganisaties		
SEIS		<p>De Europese Commissie heeft in een mededeling de beginselen vastgesteld van een gemeenschappelijk milieu-informatiesysteem (SEIS – Shared Environmental Information System). Dit systeem moet de huidige rapportagesystemen geleidelijk vervangen door systemen die gebaseerd zijn op toegang, uitwisseling en interoperabiliteit. Dit moet leiden tot verbetering en vereenvoudiging van het verzamelen, uitwisselen en gebruiken van de gegevens en informatie die nodig zijn voor de ontwikkeling en uitvoering van het beleid en de acties op milieugebied. De Commissie heeft aangekondigd met een bindende maatregelen te komen en met een implementatieplan. Hierin zullen standaardisatie vraagstukken worden uitgewerkt.</p>	<p>Over SEIS is alleen een mededeling uitgevaardigd door de Europese Commissie een vervolg zou in 2008 komen maar het lijkt erop dat dit tot nader order is uitgesteld. Vandaar dat er geen sprake is van Nederlandse inbreng of aanspreekpunten</p>	<p>Na een gesprek met een hoge ambtenaar van de Europese Commissie is duidelijk geworden dat SEIS voorlopig in de oorspronkelijke vorm geen doorgang zal vinden. Waarschijnlijk wordt het meer een afstemmingsverhaal en is het idee van een groot systeem van de baan. Voorlopig zijn op dit dossier geen grote gevolgen voor standaardisatie te verwachten</p>
Groenboek transparantie vermogen	Dit groenboek is een verkenning naar meer uitwisseling van	Een groenboek is een eerste consultatie. Pas later volgt er wellicht een vervolg.	Het onderwerp is nog te prematuur voor een daadwerkelijke inbreng	Het onderwerp is nog te prematuur voor een daadwerkelijke inbreng

<p>schuldenaar</p>	<p>informatie over het ermogen van schuldenaar. Standaardisatie is nòg niet aan de orde. Een optie is het geruik van IMI voor uitwisseling</p>			
<p>Coördinatie Sociale Zekerheidsstelsels - wijze van toepassing: 883/04</p>		<p>De voorschriften ter coördinatie van de nationale sociale zekerheidsstelsels moeten het uitwisseling van deze gegevens elektronisch mogelijk maken. De Europese Commissie zorg voor een centraal systeem en lidstaten wissel gegevens uit in XML. Technische en semantisch standaardisatie is minder aan de orde omdat uitwisseling op papier was al veel langer afgestemd.</p>	<p>Het afstemmen van procedures gebeurt in een administratieve werkgroep waarin het Ministerie van Sociale Zaken is vertegenwoordigd. Het afstemmen van gegevens gebeurt in een technische werkgroep waarin het UWV, het SVB en CVZ zitting hebben.</p>	<p>Via een technische en administratieve commissie worden de berichten die heen en weer zullen worden gestuurd nog uitgewerkt en getest. Dit proces bevindt zich nog in de beginfase. Het is moeilijk te zeggen hoelang het nog zal duren. In 2012 moet alle uitwisseling in ieder geval elektronisch gebeuren.</p>
<p>GMES</p>	<p>CEN CENELEC en ETSI werken samen aan space standardisation.</p>	<p>For the development of European Standards for the space sector, CEN is closely working together with the European Cooperation for Space Standardization (ECSS). ECSS is an initiative established to develop a single and coherent set of user-friendly standards for use in all European space activities. The documents prepared by ECSS are submitted to CEN procedures for adoption as European Standards in several categories of space applications and hardware.</p>	<p>NEN</p>	<p>In 2006, after ECSS reached a critical mass to be used as a consistent set of standards in space projects, a revision of the published and ongoing documents was started to ensure full consistency of the whole set, and its suitability for application in</p>

				<p>business agreements. As a result, the majority of the documents has been re-issued as follows: A first batch was released on 31 July 2008. A second batch was released on 15 November 2008. A third batch was released on 6 March 2009. The remaining documents in the ECSS Work-plan will be issued as part of the normal ECSS publishing process.</p>
<p>e-accessibility webrichtlijnen</p>	<p>Er zijn twee groepen die zich bezig houden met e-accessibility binnen de Europese standaardisatieorganisaties. ETSI Human Factors Technical Committee, by STF333. En het project team e-accessibility van CEN.</p>	<p>of developing legislation or other instruments to improve the accessibility of ICT for all citizens. This is known as eAccessibility. eAccessibility means overcoming the barriers and difficulties that people experience when trying to access goods and services based on ICTs. Europe is also promoting a "Design for All" approach to products and services so that these become readily usable by as many people as possible. For many people with disabilities, a combination of both assistive technology and good design is needed to achieve an adequate solution. It is thus essential that mainstream products (designed for all) will interface seamlessly with assistive devices for those with specific needs. This requires the development of a variety of accessibility requirements, including those to be used for public procurement.</p>	<p>In ETSI Human Factors Technical Committee, by STF333 nemen geen Nederlanders deel. Eric Velleman Bartiméus Accessibility Foundation neemt deel aan het Project Team (PT) dat in opdracht van CEN werkt aan het voorbereiden van Europese regels voor elektronische aanbesteding en toetsing op het gebied van toegankelijkheid.</p>	<p>De laatste standaard op dit gebied is gepubliceerd in maart 2009. Dit is de Human Factors (HF); Guidelines for ICT products and services; "Design for All"</p>

		In het kader van Mandaat 376 moeten Europese normalisatie-instellingen, samen met de relevante belanghebbenden, in 2009 en daarna EU-normen ontwikkelen voor etoegankelijkheid.		
Small and Medium Business Act		Met de Small Business Act (SBA) wordt een samenhangend beleidskader ontwikkeld om het belang van ondernemerschap en het MKB in de Europese economie en maatschappij te benadrukken en te versterken. Het stimuleringsplan bevat onderwerpen zoals e-handtekening en e-authenticatie, efactureren en e-vaardigheden. Standaardisatie is een belangrijk onderwerp in het SBA. Concrete stappen worden er niet gezet het is meer agendasetting. Belangrijke onderwerpen zijn onder meer betere en goedkopere toegang tot standaarden voor het MKB en meer invloed op standaarden.		
INSPIRE		INSPIRE beoogt een verbetering van de beschikbaarheid, kwaliteit, toegankelijkheid en uitwisselbaarheid van geo-informatie binnen en tussen de Europese lidstaten. INSPIRE is een kaderrichtlijn, waarvan de concrete invulling en detaillering de komende jaren in overleg tussen lidstaten en de Europese Commissie plaatsvindt. Verschillende Nederlandse organisaties participeren hier actief in. Het Ministerie van VROM heeft de richtlijn INSPIRE omgezet in een nationale wet, die in mei 2009 van kracht wordt. De implementatie en standaardisatie vindt plaats in drafting teams. Hier worden de standaarden voor dataspecificatie,	Marcel Reuver van Geonovum is voorzitter van het metadata drafting team. Hij neemt ook deel in de het dataspecificatie drafting team. In het drafting team voor network services neemt Michel Grothe van het ministerie van VWS deel. Met NUP heeft Geonovum de volgende projecten gedefinieerd: <ol style="list-style-type: none"> 1. De gewenste positie en onderlinge samenhang van OSB service register (OSR), Stelselcatalogus en Nationaal Geo Register (NGR) vaststellen. 2. Ontwikkelen/vaststellen van berichtenstructuren, als inhoudelijke aanvulling 	Pas in 2019 moet INSPIRE volledig zijn ingevoerd. Tot die tijd zal er doorlopend aan standaardisatie worden gewerkt binnen de expergroepen.

metadata, monitoring en reporting en netwerkservices en data en service sharing.

op de logistieke OSB standaarden. StUF aansluiten op NEN3610.

3. Berichten gebaseerd op de WFS standaard inpassen in een bericht- envelop gebaseerd op de OSB koppelvlakstandaard WUS.
4. De mogelijkheden van terugmeldingen op geo-basisregistraties via TMF en OSB onderzoeken.
5. De mogelijkheden van gegevensuitwisseling tussen de geo basisregistraties BAG en BGT/GBKN over OSB onderzoeken en daartoe een proof-of-concept of een pilot initiëren.
6. Het vervolg op de intentieverklaring gebruik OSB door LVO (Landelijke Voorziening Omgevingsloket) vormgeven; Hiertoe een nader te bepalen passende actie initiëren, nadat is vastgesteld dat het hier ook geo-informatie betreft of gaat betreffen.
7. Het standaardiseren/uniformeren van aansluitvoorwaarden, abonnementsafspraken.
8. Het product/dienst Koppelnets Publieke Sector (KPS) introduceren binnen de geo e-overheid.
9. Het programma GEOZET markeren binnen ICTU; Geonovum inschakelen bij realisatie GEOZET.
10. Implementatiekennis bij ICTU hergebruiken t.b.v. INSPIRE-traject.
11. Integratie van het framework geo-standaarden in NORA 3.0.

Interoperabiliteit

<p>Europees Interoperabiliteitskader en -Strategie</p>		<p>Het Europees Interoperabiliteitskader en – Strategie is/worden opgesteld binnen het IDABC Programma. Het EIF schets een kader en geeft aanbevelingen ter bevordering van interoperabiliteit in de Europese Unie.</p>	<p>Nederlandse input wordt verzorgd door Ministerie van EZ en BZK, het Forum Standaardisatie ondersteund.</p>	
<p>ISA - Interoperability Solutions for European Public Administrations</p>		<p>Het IDABC-programma loopt af op 31 december 2009. De Commissie stelt nu een vervolgprogramma voor inzake interoperabiliteitsoplossingen voor Europese overheidsdiensten (ISA-programma - interoperability solutions for administrations), dat gericht is op back-officeoplossingen ter ondersteuning van de interactie tussen Europese overheidsdiensten en de implementatie van communautaire beleidsacties en activiteiten.</p>	<p>Via de formele lijnen</p>	<p>Gaat per 1 januari 2010 van start</p>
<p>epSOS</p>	<p>epSOS werkt samen met Calliope Thematic Network</p>	<p>epSOS Smart Open Services for European Patients is an open eHealth initiative for a European large scale pilot of patient summary and electronic prescription". The overarching goal of epSOS is to develop a practical eHealth framework and an Information & Communication Technology (ICT) infrastructure that will enable secure access to patient health information, particularly with respect to basic patient summaries and ePrescriptions between different European healthcare systems.</p>	<p>NICTIZ en het Ministerie VWS</p>	<p>epSOS loopt van 1 juli 2008 tot 1 juli 2011</p>
<p>SPOCS</p>		<p>De grootschalige pilot voor de dienstenrichtlijn</p>	<p>Het Ministerie van Economische Zaken en</p>	<p>De pilot loopt van juni 2009</p>

		<p>SPOCS ('Simple Procedures Online for Crossborder Services') is uitgewerkt in lijn met het ICT beleidsondersteuningsprogramma van het Competitiviteits en Innovatieprogramma en het i2010 Strategisch Kader. De pilot moet een bijdrage gaan leveren aan de ontwikkeling van een "Europese Informatiegemeenschap voor Groei en Banen".</p>	<p>Capgemini Nederland doen mee aan SPOCS NEN heeft in opdracht van de EC een aantal studies uitgevoerd naar het belang en de mogelijkheid van standaardisatie in enkele dienstensectoren. NEN is nauw betrokken bij de Europese normering van diensten. Speerpunten zijn facility management, postdiensten, outsourcing, call centers</p>	<p>tot januari 2011.</p>
STORK		<p>Secure idenTity acrOss boRders linKed (STORK) is een proefproject dat moet zorgen voor de grensoverschrijdende erkenning van nationale elektronische-identiteitssystemen (e-ID). Het project zal EU-burgers in staat stellen hun identiteit te bewijzen en nationale elektronische-identiteitssystemen (wachtwoorden, identiteitskaarten, Pincodes en zo meer) te gebruiken in de hele EU. De bedoeling is deze systemen op elkaar af te stemmen en met elkaar te verbinden, zonder dat bestaande systemen vervangen hoeven te worden. Het project heeft een looptijd van drie jaar.</p>	<p>Het Ministerie van Binnenlandse Zaken participeert in STORK.</p>	<p>Stork is gestart in 2008 en heeft een looptijd van drie jaar.</p>
PEPPOL		<p>Op 28 mei 2008 is de Commissie met een grootschalige eProcurement pilot gestart genaamd PEPPOL. Peppol wordt gefinancierd door het ICT PSP programma. Binnen PEPPOL wordt o.a. gewerkt aan elektronische identificatie en een digitale kluis voor bedrijven</p>	<p>Nederland heeft bij Peppol een toehoorderrol. Er is een kans dat Nederland volgend jaar instroomt.</p>	<p>De standaard UBL en de vertaling ervan in de CEN workshop Business Interoperability Interfaces on public procurement in Europe.</p>
BRITE Business Register	<p>De standaarden die in BRITE zijn ontwikkeld</p>	<p>BRITE - Business Register Interoperability Throughout Europe - is een Integrated Project (IP) dat</p>	<p>Nederland deed via de Kamer van Koophandel Nederland mee aan BRITE. Ricco Dunn van</p>	<p>Het Project is in februari 2009 afgerond.</p>

Interoperability Through out Europe	zijn in het volgende document terug te vinden: D2.2.1 Transfer of registered office specification Work Package 2.2 Case 1: Transfer of Registered Office	is gefinancierd door de Europese Commissie, DG Informatie Maatschappij & Media. Het is officieel gestart op 1 maart 2006. Het project loopt 36 maanden en is dus dit jaar afgelopen. In het project nam een consortium van 22 organisaties deel. Dit zijn onder meer European Business Registers & Chambers of Commerce, IT bedrijven en universiteiten. In dit project is gewerkt aan de interoperabiliteit van handelsregisters.	Kamers van Koophandel Nederland was er in vertegenwoordigd.	
European Land Information Service (EULIS)		EULIS will be the solution for providing land registry information throughout Europe (direct register access and contact information). In line with the Council's European e-Justice Action Plan (page 25), by the end of 2009, a link to EULIS will be established on the European e-Justice portal.	Het Kadaster neemt deel in EULIS Gerard Leenders en Josje Kloet zijn de aanspreekpunten	Doorlopend project.
ECRIS	In de pilot NJR («Network of Judicial Registers») interconnection of te criminal records zijn veel details uitgewerkt.	The proposal sets up the general architecture for the electronic exchange of information, laying the foundations for future IT developments related to the interconnection of national criminal records. ECRIS is a system based on decentralised information technology architecture, where criminal records data will be stored solely in databases operated by Member States. The ECRIS will be based on a decentralized information technology system and consisting on three elements: (1) a criminal records database in the Member States; (2) a common communication infrastructure; and (3) interconnection software	The proposal sets up the general architecture for the electronic exchange of information, laying the foundations for future IT developments related to the interconnection of national criminal records. ECRIS is a system based on decentralised information technology architecture, where criminal records data will be stored solely in databases operated by Member States. The ECRIS will be based on a decentralized information technology system and consisting on three elements: (1) a criminal records database in the Member States; (2) a common communication infrastructure; and (3) interconnection software	De pilot is in volle gang. Testen met uitwisseling worden nog in decemer 2009 verwacht.